N°. 2051. | 1854.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de Buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

ZATURDAG, 21 JANUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 20 Januarij.

De slagen door den auteur van *De Aprilbeweging* aan de orthodoxe partij toegebragt, waren te gevoelig aangekomen, dan dat zij niet op wraakneming bedacht moest zijn. Zeer eigenaardig was het, dat haar orgaan, om zich op den genoemden auteur te wreken, hem onder de verdenking zocht te brengen, dat hij aan de waarheid had te kort gedaan. Hij zou, volgens den *Nederlander*, op logenachtige wijze, aan een Utrechtschen professor en aan een Utrechtschen dominé de eerste schuld van het April-rumoer gegeven hebben. Welke partij van die beschuldiging door behendige pennevoerders, als die in den *Nederlander*, getrokken kon worden, behoeft naauwelijks gezegd. Wanneer maar eenmaal de waarheids-liefde van den auteur in den *Gids* voor twijfelachtig werd gehouden, dan kon spoedig op zijn ganschen arbeid een onteerend kachet gedrukt worden.

De auteur van *De Aprilbeweging* betoont zich onwillig om de dupe te worden van de vrome taktiek der orthodoxen. De *Nederlander* beschuldigt hem van een vergrijp aan de waarheid; hij haast zich het door hem, nopens de eerste aanleiding tot het April-*krawall*, gezegde te staven in een aan de *Grondwet* toegezonden opstel, dat wij hier laten volgen en waarin de merkwaardigste en stichtelijkste bijzonderheden aangetroffen worden.

Het luidt aldus:

»De auteur van het opstel over de April-beweging, dat geplaatst werd in het Januarij-nommer van *de Gids*, vindt zich genoopt onmiddellijk op te komen tegen het schrijven van een der correspondenten van *de Nederlander* (n°. 1093). »Met het oog op historische waarheid" mag hij niet toelaten, dat het publiek omtrent een »niet onbelangrijk" punt in dwaling worde gebragt.

»De redactie van *de Nederlander* meent, dat die correspondent »volkomen ter goeder trouw" is. Ook de auteur van het opstel wil dit gaarne onderstellen.

»Maar de redactie meent, dat die correspondent te gelijk »met genoegzame reden van wetenschap" over den oorsprong van het Utrechtsche adres spreekt. Dit laatste is het geval niet. De voorstelling, in *de April-beweging* gegeven, is de eenige ware.

»De correspondent beweert: »het is toch overbekend, dat het adres van den Utrechtschen Algemeenen kerkeraad is uitgegaan."

»Juist. *Dat* is overbekend.

»De correspondent roept uit: »Neen, de Utrechtsche kerkeraad had geene politieke neven-bedoelingen."

»De auteur van *de April-beweging* meent te mogen vragen: in welk gedeelte van het opstel vindt men het tegendeel beweerd?

»Maar de correspondent zegt: »De bedoelde hoogleeraar heeft aan dat adres geen het minste aandeel gehad." Deze laatste bewering, die, naar het oordeel van den auteur, ten eenenmale onjuist mag genoemd worden, doet de noodzakelijkheid geboren worden om den oorsprong van het adres, reeds nu, eenigzins uitvoeriger toe te lichten.

»De hoogleeraar Mulder is gegaan naar den predikant Montijn, en heeft hem medegedeeld, dat hij met een paar zijner staatkundige vrienden besloten had den Koning een adres aan te bieden. Hij vroeg den heer Montijn zijne medewerking en ondersteuning, maar voegde er de dreigende verzekering bij, dat hij, wanneer de heer Montijn uit ver-gedreven voorzigtigheid zich aan de zaak mogt willen onttrekken, vast besloten was 't de kerkelijke personen te laten aanzien en zelf met zijne vrienden zich in dien strijd voor het belaagde protestantisme op den voorgrond te stellen. De heer Montijn werd — gedeeltelijk ook wel door de gebezigde drangredenen — overreed.

»De heer Mulder en de heer Montijn hebben toen ijlings eenige invloedrijke mannen bijeengeroepen, wier namen de auteur van *de April-beweging* voor alsnog niet wil openbaren, te meer omdat zij in deze zaak alleen de bijrollen hebben vervuld. Hij mag echter niet verzwijgen dat in die vergadering ook aanwezig was iemand, die in zeer naauwe betrekking staat tot het dagblad *de Nederlander*, en een zeer invloedrijk lid van den Utrechtschen kerkeraad is.

»In die vergadering zijn verschillende ontwerpen van adres ter tafel gebragt, en breedvoerig besproken. Geen enkel van die ontwerpen mogt de algemeene goedkeuring wegdragen, en men is geëindigd met verschillende fragmenten, hoofdzakelijk — gelijk de auteur van *de April-beweging* uit goede bronnen meent te weten — door de heeren Mulder en Montijn geleverd, na het maken van allerlei wijzigingen in den vorm van een adres tot één geheel te vereenigen.

»Of men reeds vroeger zich met den kerkeraad in betrekking had gesteld, dan of dit eerst *na* het bovenmedegedeelde is geschied, durft de auteur niet bepaaldelijk verzekeren. Hij laat het, gelijk het taamt, in het midden. Maar *dat* er overleg heeft plaats gehad, durft hij als een onloochenbaar feit hier vaststellen. De kerkeraad heeft dan ook het ontwerpen van een adres juist aan diegenen toevertrouwd, met wie de heer Mulder en zijne vrienden zich in verbinding hadden gesteld, bepaaldelijk aan den predikant Montijn. Het ontwerp, door hem, in overeenstemming met de kenbaar geworden eischen dier heeren, ingediend, werd zonder wijzigingen van eenige beteekenis door den kerkeraad goedgekeurd. En het is *dat* adres geweest, hetwelk aan de Utrechtsche Protestanten ter teekening is voorgelegd.

»Beweert dus de correspondent van *de Nederlander*, dat het adres is uitgegaan van den Utrechtschen kerkeraad, ieder zal het hem gaarne toevoegen. Meent hij echter daardoor de voorstelling weêrlegd te hebben, die de auteur van de *April-beweging* omtrent den oorsprong van het adres gaf, hij vergist zich grovelijk. De auteur rekende het noodeloos in zijn opstel uitdrukkelijk te vermelden, dat het adres *door den kerkeraad* aan de gemeente-leden ter teekening is voorgelegd. Waarom? Juist omdat die zaak »overbekend" is. Maar de auteur meende in het belang van zijn vaderland verpligt te zijn, om openbaar te maken, wat er heeft plaats gegrepen vóór dat er door den kerkeraad aan gedacht werdt om een adres te ontwerpen: — om openbaar te maken, hoe en tusschen de hoofden der onderscheidene partijen voorafgaande zamenkomsten zijn gehouden, waarin men ontwerpen van adres heeft ter tafel en ter sprake gebragt, diskussien gevoerd en door wederzijdsche concessien het tot stand komen van het algemeen adres heeft voorbereid; — om openbaar te maken, dat de kerkeraad eerst in de zaak is gemengd, *toen alles reeds door de partijhoofden met zorg was geregeld.*

»Beweert nu de correspondent van *de Nederlander*, dat althans de hoogleeraar Mulder aan dit adres »geen het minste aandeel" heeft gehad, hij heeft regt in zoover de heer Mulder geen lid van den kerkeraad was. Maar degenen, aan wie ook *achter* de schermen een blik was vergund, weten, dat het adres van den kerkeraad niets anders is geweest, dan een weêrklank, ja misschien niets dan een kopie van het ontwerp-adres, in die voorbereidende bijeenkomsten tot stand gebragt, waarin de heer Mulder de hoofdrol vervuld had. En alleen dit laatste werd door den auteur van *de April-beweging* met misschien al te groote beknoptheid vermeld.

»De auteur van *de April-beweging* weet overigens zeer goed, dat geen enkele van zijne beweringen tegen over de voorstelling, door den correspondent van *de Nederlander* gegeven, in den letterlijken zin des woords *bewijsbaar* is. Maar hij beroept zich, tegenover dien correspondent, op de veelbeteekenende zinsnede, door den Kerkeraad zelven in zijne cirkulaire aan de overige kerkeraden gebezigd, dat namelijk de beweging is ontstaan »*door gemeen overleg van politieken en kerkelijken.*" Hij beroept zich tegenover dien correspondent op de heeren Mulder en Montijn zelven, van wier goede trouw hij de erkentenis durft verwachten, dat in het opstel de hoofdzaak naar waarheid is meêgedeeld, en dat het woord »leugenachtige voorstelling", door den correspondent van *de Nederlander* gebruikt, niet geheel toepasselijk is.

»Met dit weinige meent de auteur van het opstel voorloopig te kunnen volstaan.

»Hij vleit zich, dat de redactie van *de Nederlander* dit antwoord aan haren correspondent in zijn geheel zal willen overnemen.

»De auteur wenscht iedere gegronde aanmerking, tegen zijn opstel gemaakt, zich ten nutte te maken. Wacht hij daarom van *de Tijd* eerlang het betoog, in hoever hij zich een afkeurenswaardige partijdigheid jegens zijne Roomsch-Katholieke landgenooten heeft schuldig gemaakt, met niet minder verlangen wenscht hij door *de Nederlender* in bijzonderheden te zien aangetoond, in hoever hij der anti-revolutionnaire partij onregt heeft gedaan. Kan hij in het tweede gedeelte van zijn opstel (dat in het Maart-nommer van *de Gids* zal voorkomen) al dergelijke bedenkingen niet weêrleggen, omdat de eenheid van het stuk daardoor verbroken zou worden, hij wenscht zich de aangename taak voor te behouden, om ze later naauwkeurig en op bezadigden toon te beantwoorden.

»17 Januarij 1854."

Wij hebben weinig aan dit merkwaardig opstel toe te voegen. Wij merken slechts aan, dat de heer Mulder dezelfde is, die zich sinds langen tijd door zijne hartstogtelijke strijdvoering tegen den heer Thorbecke en door zijn in het nog vallend gedrag vóór en tijdens eene buitengewone feestviering in de stad Utrecht onderscheiden heeft; dat de heer predikant Montijn hoofdbestuurder is van *Unitas* en dat de *Nederlander* al heel spoedig in de voorbereidende werkzaamheden tot het April-rumoer betrokken is geweest.

Ten slotte nog dit, dat wij den geachten auteur van *De April-beweging* niet lang naar het door hem van ons verlangde betoog zullen laten wachten.

Men schrijft ons uit Noord-Brabant:

»Met belangstelling las ik in uw Nommer 2040 het *résumé* van het verslag van het geheim genootschap *Hulpbetoon*, voorgezeten door den heer C. W. Pape, emeritus predikant van Heusden. Men beklaagt daarin bitter den achteruitgang van het genootschap, en zulks in een tijd, waarin het zaak is, ja dringend wordt gevorderd, wederstand te bieden aan het proselytismus der Katholieken. Mijne woonplaats in de omstreken van 's Bosch zijnde, en alzoo echte Majorijenaar, heb ik mijne gedachten laten rondwaren, ten einde op te sporen, waarin die proselytenmakerij zoo al zoude bestaan; en na op alles ernstig te hebben nagedacht, heb ik niets kunnen vinden, dat het opgeblazen verslag eenigen grond van waarheid konde bijzetten. De Katholieken hebben waarlijk geene associatiën noodig, om *de waarheid van hun geloof* hier te lande voort te planten. Een achttienhonderdjarig bestaan van eenheid in geloofspunten en eene aaneengeschakelde voortduring van hierarchie, welke van de Apostelen tot nu toe onafgebroken voortduurt, en tot het einde der wereld zal voortduren, is hun waarborg genoeg; zoodat de Katholieken de noodzakelijkheid niet inzien, hoezeer ook overtuigd van het hooge nut van Katholieke Vereenigingen, van door geheime genootschappen hunne godsdienst te moeten schragen of uit te breiden. Evenwel zien zij met geen onverschillig oog de werking der protestantsche geheime genootschappen. Zij blijven niet onverschillig, wanneer zij de sluwe kuiperijen en stoute ondernemingen nasporen, welke dagelijks onder hunne oogen plaats grijpen. Wordt er eenig rumoer van zeer gering aanbelang gemaakt door Katholieken, zoo als b. v. onlangs te Sleeswijk heeft plaats gehad, dat waarlijk niets beduidend mag genoemd worden, zijnde slechts een gevolg van den drank, door eenige minder beschaafde boeren te ruim gebruikt — onmiddellijk is de geheele policie, de marechaussée, de officier der regtbank, zoon van den tijdelijken president van *Hulpbetoon*, op de been. Men doet arrestatiën van personen, welke men des anderen daags los laat, en legt lange verhooren aan, en alles loopt op niets uit. Waarom? Omdat de zaak ook niets te beduiden heeft.

»De *Fakkel*, dat lasterblad bij uitnemendheid, vult zijne kolommen met een hoop leugens, onder anderen dat bij den Notaris te Dinther de glazen waren ingeslagen enz.; en zoo liegt en lastert men, maakt groote rumoeren; terwijl er toch altoos iets van blijft hangen, volgens den regel van den patriarch der revolutie. Komt er hier of daar een boerderij te koop, het genootschap schaft zich die aan, onaangezien den te hoog opgevoerden prijs, en stelt daarin protestantsche boeren, uit andere gewesten naar hier geroepen. Men lokt vermogende Protestanten uit Holland naar onze streken; deze, hier gevestigd, worden

dan van domines overgehaald om de protestantsche belangens door alle mogelijke middelen bevorderlijk te zijn. Zoo zal, naar men verzekert, door Mevrouw van B., te St. Oederode sedert korten tijd woonachtig, de haar toebehoorende heerlijkheid *Jekschot* onder Veghel en St. Oederode eerlang door protestantsche boeren worden bevolkt. Men mompelt reeds dat de zeven hoeven aan de huurders, die Katholieken zijn, reeds zijn of binnen kort zullen worden opgezegd, dat de dominé van St. Oedenrode, berucht door het hatelijke epitheton van *niet-volk*, dat hij bij eene plegtige gelegenheid van den kansel aan zijne katholieke landgenooten toeduwde, daarvan de drijver is. De plaats van ontvanger voor de zoo schoone en bloeijende gemeente Veghel vakant zijnde, zoo wil men, dat deze eerlang zal aangevuld worden door een Protestant, in weerwil dat deze plaats sedert meer dan vijftig jaren door Katholieken is bezet geweest, en niettegenstaande de Kantonregter, Griffier, Notaris, Deurwaarder en Sluiswachter, alle Protestanten, met deze winstgevende posten zijn begiftigd. En zulks wel in eene gemeente van ruim 4200 zielen, waaronder geen 50 Protestanten zijn. In de gemeente Nunen is door den invloed van *Hulpbetoon of Unitas* een pellen- (1) en damastfabrijk opgerigt; de reiziger is de zoon van den Predikant van Veghel. Hoe geslepen ook *hier* in voorkomen, zijn de laagste middelen niet te goed, om daarvan gebruik te maken. Een logementhouder te Wormerveer zoude daarvan nog al eenige beduidende staaltjes kunnen zeggen. Desniettemin moeten inwoners van eertijds, uitsluitend katholieke bewoners, eenige parvenu's uitgezonderd, onverdraagzaam heeten en onder eene Grondwet, welke gelijke regten waarborgt, de verregaanste miskenning onderstaan; terwijl anderen geene middelen onbeproefd laten om die rustige ingezetenen te belasteren en te verguizen, daarin meesterlijk geholpen door die mannen, die van hun standpunt niets anders in last hebben, dan den vrede en de eendragt te bevorderen! Zij willen voor het publiek doorgaan als verdrukten, terwijl voor hen het vette der aarde en voor de Katholieken schier niets is weggelegd. Dit naar waarheid opgehangen tafereel moge als bijvoegsel dienen tot de *April-beweging*, omtrent welker drijfveeren geen verstandig mensch meer eenigen twijfel koestert."

Men schrijft ons uit Alkmaar, dd. 19 Januarij:

»Laatstleden Maandag werd onder direktie van de heeren A. Otto en A. Smabers, een koncert gegeven, ten behoeve van de arme huisgezinnen der *Vereeniging van den H. Vincentius à Paulo*, alhier.

»Met zeer veel genoegen hebben wij het bijgewoond en zijn hoogst voldaan geweest over de uitvoering van de heerlijke *Stabat Mater*, van Rossini, waarin bijzonder de dames en heeren S. (sopraan, alt, tenor en bas) hebben uitgemunt.

»Eere en dank, vooral aan voornoemde Heeren Direkteuren, en aan allen, die zoo bereidwillig hun talent ten behoeve van gemelde liefdadige inrigting hebben verleend."

Z. M. heeft 1°. benoemd: tot Ned. konsul te Libau de heer J. W. Stelling; tot griffier bij het kantonger. te Goor Mr. J. G. C. Nilant; tot regter-plaatsverv. in de arr.-regtb. te Deventer Mr. J. J. Willet; tot prok. bij dezelfde regtb. Mr. J. H. van Delden; 2°. goedgekeurd de benoeming van den burg. van Rimburg, P. D. Dortants, tot sekr. dier gemeente; 3°. eervol ontslagen: Mr. L. Carsten als burg. van Hoogeveen, en Mr. H. C. Huijser als burg. van Zoeterwoude; 4°. o. a. de volgende pensioenen verleend: aan O. W. van Hoorn, ontv. der dir. bel. te Amsterdam, *f* 4000; aan A. C. P. van Vierssen, ontv. der dir. bel. in- en uitg. regten en akc. te Almelo, *f* 1226; aan de wed. van Mr. F. van de Poll, in leven gouv. van Utrecht, *f* 2235; aan de wed. van Mr. A. J. Andreæ, in leven dir. der reg. en dom. te Leeuwarden, *f* 2151.

De stand der rivieren levert volgens de heden ingekomen officieele berigten nog geene verandering op.

Heden morgen ten 8 ure werd te Keulen andermaal val van het water, en wel van 7½ duim in het etmaal, opgemerkt. Vermits de rivier geheel open is en er voor het oogenblik geen zware ijsgang wordt gewacht, zou heden de schipbrug weder worden gelegd. Bij St. Goar is de Rijn nog digt.

Ook de Nederlandsche rivieren blijven algemeen vallende; het ijs verzwakt doch zit overal nog vast, behalve in den Bovenrijn, den Waalmond, een gedeelte van den IJssel, en op de Maas boven Grave.

Te Gorinchem stond het water heden morgen ten 8 ure 3.17 el o. N. P. De passage geschiedde daar nog met ijsschouwen.

Beneden Krimpen zijn eenige open vakken.

Heden middag was het Pannerdensche kanaal open van den mond af tot den Steenoven van Heukelom; daarbeneden zit het ijs vast, even als te Arnhem en te Westervoort waar de passage te voet nog plaats heeft. Te Pannerden was het water 35 duim; te Arnhem en te Westervoort 25 duim gevallen.

(1) Zeker soort van doek.

Direkteuren der te Rotterdam gevestigde *Zuidhollandsche Maatschappij tot Redding van Schipbreukelingen* hebben in hunne vergadering van heden besloten te doen uitreiken: aan kapitein A. F. Marmelstein, aan den eersten stuurman F. Lambach en aan den tweeden stuurman A. H. D. Webster, van het Nederlandsche barkschip *Schoonderloo*, ieder de groote gouden medaille; aan R. F. Hek en H. van Leggen, matrozen aan boord van gemelden bodem, ieder de groote zilveren medaille en *f* 50; benevens lofwaardige certificaten, voor het redden der equipage van de in zinkenden staat verkeerende Amerikaansche schepen, als: op den 20sten December het schip *Edward Fletcher*, kapitein R. H. Freeman, en den 24sten December de bark *Condor*, kapitein Mac Kenny, bestaande te zamen in zes en dertig personen, en na hen verscheidene dagen met zeemanshartelijkheid te hebben bejegend, hen veilig te Hellevoetsluis binnen te brengen; zijnde beide reddingen met buitengewone inspanning en groot gevaar van eigen leven verrigt;

en *f* 100 om onder de manschappen van den reddingschokker verdeeld te worden, voor het redden der equipage bestaande in dertien personen van het Engelsch brikschip *Jamaica*, kapitein George Fletcher, den 1sten dezer op den Ooster gestrand en totaal verbrijzeld, en hem veilig te Brouwershaven aan wal te brengen.

(*N. R. C.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 19 Januarij. De *Tancrède*, den 5 Januarij van Konstantinopel vertrokken, is te Marseille aangekomen en brengt de volgende tijding:

De vereende vloten zijn door het slechte weder aan den ingang van den Bosphorus van den 3 tot den 4 opgehouden geworden. 't Is den laatsten dag dat zij eindelijk de Zwarte zee zijn kunnen binnen stevenen ten getale van 34 zeilen.

Vijf Turksche fregatten volgden onmiddellijk, versterking naar Battouw voerende.

Slechts twee stoomschepen zijn voor Konstantinopel gebleven.

De *Impartial* van Smirna beweert dat 14 Russische schepen nabij Varna kruisen. Men gelooft zelfs dat het gansche Russische eskader van Sebastopol in de Zwarte zee is, maar verdeeld en in verschillende rigtingen kruisende.

Tijdingen van Azie melden dat er voor 't oogenblik alles rustig is. De menigvuldig gevallen sneeuw belet alle krijgsverrigtingen.

— In de *Patrie* leest men het volgende:

»De naauwkeurigste berigten uit Weenen en Berlijn, weerspreken uitdrukkelijk het gerucht, dat de gezindheid van Oostenrijk en Pruissen, ten aanzien van het Oostersche vraagstuk, zou veranderd zijn door het inloopen der vereenigde vloot in de *Zwarte* zee; de onzijdigheid dier mogendheden bevestigt zich dag op dag meer.

»Een partikulier schrijven uit Bucharest, van den 9 dezer, verzekert dat de Russische opperbevelhebber, de vorst Gortschakoff, uitdrukkelijken last had ontvangen, om alle noodige aanstalten te maken tot het overtrekken van den Donau. Tevens is hem de aanstaande komst aangekondigd van de door hem gevraagde versterkingen.

»De jongste partikuliere berigten van den Bosphorus verzekeren, dat een Oostenrijksch en een Pruissisch oorlogschip de Zwarte Zee mede binnengeloopen zijn, daags na het Fransche en Engelsche eskader. Het is trouwens bekend dat gedurig door oorlogschepen van alle volken togten in die zee gedaan worden.

»Uit Warschau wordt van den 4den dezer geschreven dat van de drie reserve-divisien, welke bevel ontvangen hadden uit Polen onverwijld naar de Donau-vorstendommen op te breken, eene enkele slechts vertrokken was. De beide andere hadden op het oogenblik van het vertrek tegenbevel ontvangen, omdat men die troepen niet dadelijk vervangen kon en het gevaarlijk achtte in de tegenwoordige omstandigheden Polen van gewapende magt te ontblooten."

ENGELAND.

LONDEN, 18 Januarij. De brief waarbij de gezanten van Engeland en Frankrijk aan den gezagvoerder te Sebastopol van het binnenzeilen der eskader in de Zwarte Zee, kennis hebben gegeven, luidt aldus:

»Overeenkomstig de bevelen van mijn gouvernement is het Britsche eskader, gezamenlijk met het Fransche, op het punt om in de Zwarte Zee te verschijnen. Het doel dezer beweging is het Ottomanische grondgebied te beschermen tegen alle aanval of vijandige handeling. Ik geef Uwe Excellentie hiervan kennis ter verhoeding van elke botsing die stoornis zou brengen in de vriendschappelijke betrekking tusschen onze gouvernementen bestaande, welke ik wensch te zien voortduren, en welke Uwe Excellentie voorzeker even verlangend is in stand te houden.

»Te dien einde zou ik met blijdschap vernemen dat Uwe Ecxellentie, door die bedoelingen geleid, dienstig geacht had de noodige instruktien te geven aan den admiraal bevel voerende over de Russische zeemagt in de Zwarte zee, opdat er niets voorvalle hetgeen den *vrede* zou kunnen in gevaar brengen."

De *Economist* heeft in een zijner artikelen, »de pligten der regering" getiteld, het gouvernement een gedragslijn voorgeschreven bij den staat der tegenwoordige verwikkelingen; zoo leest men onder anderen aan het slot:

Een *andere* pligt der regering, en wel een allerbelangrijkste, is deze: wij moeten vooral zorg dragen, dat geene klagten geboren worden, welke ons de vijandschap van onzijdige staten op den hals zouden kunnen jagen, en dat wij niets verrigten, dat tegen de erkende wetten der natien aandruischt. Wij zouden anders plotseling in opheldering moeten treden met bevriende en onzijdige natien, wat *al* en wat *niet* de onbetwistbare regten der oorlogvoerenden zijn, en openlijk en officieel verklaren, dat wij geheel en al afzien van deze, welke onbillijk of twijfelachtig, of door het overig deel der wereld niet erkend zijn. Wij zouden misschien iets van de aanmatigingen ter zijde moeten stellen, welke ons zoo inpopulair maakten en zoo menigen openbaren en geheimen vijand in den laatsten tijd op den hals joegen; doch, wij zullen, indien wij al daartoe genoodzaakt mogten worden, hierbij niet slecht varen.

De wereld is sedert die tijden minder verdraagzaam geworden tegenover groote natien, en de mededingers zijn magtig genoeg, dan dat het zaak voor ons is, om onze eischen te beperken tot hetgeen verdedigbaar en regtvaardig is. Wij vertrouwen dan ook, dat aan een gegeven wenk gevolg zal worden gegeven, namelijk, dat Frankrijk, Groot-Brittannie en Amerika overeenkomen, dat noch in dezen noch in een opvolgenden oorlog kaperbrieven zullen worden uitgereikt, en dat voortaan het kapen gelijk zal worden gesteld met zeeroof. Een zoodanige maatregel zou een groote stap voorwaarts zijn, om den oorlog geregelder en meer menschelijk te maken.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 16 Jan. Hare doorluchtigheid de Prinses douairière Katharina von Hohenzollern-Sigmaringen, geboren prinses van Hohenloh, heeft luidens de *Pr. C.* zich voorgesteld om tot de orde der *Dames du sacré Cœur* te Kiensheim in den Elzas over te gaan. Die orde bezit een klooster waaraan een opvoedings-gesticht voor meisjes verbonden is. De aanneming der Prinses als novice, waarmede gewoonlijk twee jaren verloopen, zal binnen een paar maanden geschieden. Bij de aanneming van den sluijer, na het eindigen van 't noviciaat, wordt de kloostergelofte slechts voor zeven jaar afgelegd en niet dan na verloop van dien tijd, heeft de levenslange verbindtenis plaats.

— Uit Baden, 12 Jan. De leden van het Metropolitaan-Kapittel van Freiburg, hebben den 29 der vorige maand het ook hun medegedeelde berigtgevend antwoord, betreffende het gedrag van den Domkapitularis Haiz aan de redaktie van de *Karlsruher Zeitung* gezonden. Het volgende is er op geantwoord:

De afwijzing van een door het Aartsbisschoppelijk Domkapittel te Freiburg ingezonden antwoord, in de *Karlsruher Zeitung* beschouwd. N°. 1070.

Overwegende dat de heer Aartsbisschop een Badensch onderdaan is, »en evenmin regt heeft, zich boven de bestaande wetten te verheffen als andere staatsambtenaren"; overwegende dat genoemde Aartsbisschop, de bestaande Badensche wetten verachtende, zich eigendunkelijke handelingen veroorloofd heeft, welke de het verslag geteekend hebbende leden van het Domkapittel in het gezonden berigt openlijk hebben goedgekeurd, dat nogthans zulk eene daad strijdig is met den inhoud van § 631 van het strafwetboek, en men van de redaktie van een blad niet kan vergen, dergelijke strafwaardige verklaringen in haar blad op te nemen, is, ingevolge § 10 van de wet op de drukpers, de redaktie van de *Karlsruher Zeitung* gemagtigd, van het ingezonden berigt, wegens den strafbaren inhoud, de opname te weigeren. 2. Bovenstaand bevel wordt den Heer Domdeken Johann Baptist Hirscher te Freiburg ter persoonlijke kennisgeving en ter verdere mededeeling aan de mede onderteekenaars gezonden.

»*Karlsruhe*, 7 Jan. 1854. *Groothert. Stadsambt*, (*get.*) SACHS."

Zoo rigt men in Baden de openbare meening! De verzoekschriften der Katholieken ter verkrijging van kerkelijke vrijheid, worden door de policie belet en voor het geregt als misdadig vervolgd. Daarentegen verwekt de bureaukratie eene groote opgewondenheid ter erlanging van adressen voor hare partij en protesten tegen het houden van predikatien. Elk woord ten voordeele onzer Heilige Kerk geuit wordt als strafbaar vervolgd en gestraft. — De drie kleine kinderen der schoonzuster van den Aartsbis-

schoppelijken kanselarijdienaar, welke vrouw wegens eedweigering (in de instruktie tegen Pfeifer en Cons, ter zake van het vlugschrift: *Katholieken weest op uw hoede!*) zich in de gevangenis bevindt, wilden deze bezoeken, wat zelfs den bloedverwanten van moordenaars wordt vergund en verzochten hiertoe het verlof van den Groothert. stadsambt, assessor Schneider. Een der kinderen reikte hem de hand toe, met deze woorden: »niet waar, wij mogen onze moeder bezoeken?" daarbij tranen van verlangen stortende. Maar het kinderlijk smeeken vond *geen gehoor*. De assessor verklaarde; »dat hunne moeder den eed moest doen wilde zij op vrije voeten gesteld worden." De gevangene ziekelijke vrouw is vurig verlangend hare kinderen te zien. De vrouw van Hauser, die om dezelfde reden gevangen is, wilde haren man uithoofde van familiezaken spreken; maar zij werd weggezonden met de boodschap dat haar man zich niet behoorlijk had gedragen, namelijk: dat hij niet bevestigd had wat men van hem wilde.

De Aartsbisschoppelijke Kanselarijdirekteur Binkert is ten gevolge van het bezitten van bovengenoemd vlugschrift — alzoo uithoofde van hoegenaamd niets misdadigs, — sedert drie weken in de gevangenis. Werden de Madiaïs ook derwijze behandeld? — In het ambt Bühle werden pastoors, eeniglijk omdat zij voornemens waren den Herderlijken brief voor te lezen gestraft. Te St. Blasien heeft de ambtman, geschriften tot het Dekanaat behoorende, van den post doen ligten.

Te Krozingen, nabij Freiburg, was de groothert. ambtman Metsger von Staufen bezig met kaartspelen; hij verzocht den nevens hem zittenden geestelijke zijne partij over te nemen, daar hij zich een oogenblik verwijderen moest. Toen de ambtenaar niet terugkeerde, begaf de pastoor zich huiswaarts en vond er den ambtman bezig de goederen van hem pastoor te doorsnuffelen. — De protestantsche ambtman in Mullheim eischte van den burgemeester van Neuenberg, dat deze eene vergadering der gemeente zou beleggen, ten einde eene petitie tot den Hoogw. Aartsbisschop te rigten, met het verzoek der opheffing, van de tegen den ongehoorzamen pastoor Haury uitgevaardigde suspensie; maar het plan mislukte. De pastoor Haury (vroeger deken) blijft zijn ambt als pastoor waarnemen ondanks de suspensie, en is nu natuurlijk niet in den regel. Hij gaf bij die gelegenheid te kennen, »dat het binnen weinige dagen anders zou worden!" En de bureaukratie beweert, dat de Katholieke Kerk in Baden niet in gevaar is!!"

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 20 Januarij.

ONDERTROUWD (19 Jan.): J. Bel, van Eemnes met H. H. Fredriks.

GETROUWD (19 Jan.): P. H. Dilg, wed. met N. van Barneveld, wed. H. F. Jansen met A. M. Degens. - J. J. Krook van Harpen met J. M. de Burlett - J. A. Siewe Jr. met D. M. Pietersz. - J. G. Bauschert met A. E. Reurhoff. - P. Warners met A. P. Callenbach.

BEVALLEN (17 Jan.): A. de Clercq, geb. Stinstra, D.

OVERLEDEN (17 Jan.): C. M. Loest, 70 j. - M. M. A. S. Cocx, 3 j. — (18 Jan.): A. P. Genzel, 4 m. — (19 Jan.): C. van der Kooij, wed. W. Schouten, 74 j.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 20 Januarij.

GRAANMARKT.

Granen zonder handel.

Op 9 vaten Olie dadelijk 72; in April ek. 73; Sept. 67 £. *Lijnzaad* prijshoudend: 104 ℔ Archangel *f* 290. *Raapolie* op 6/w. *f* 42; Vliegend 40¾; 1°. Mei ek. *f* 40¾, 40; Sept *f* 38, 7¾, ½; Oct. *f* 38, 7¾; Nov *f* 38¼, 8; Dec. *f* 38¼. *Lijnolie* op 6/w. *f* 31¾; Vliegend *f* 30½. *Hennepolie* op 6/w. *f* 38¾; Vliegend *f* 37.

ROTTERDAM, 19 Jan. Tarwe. 157/2 ℔ witbonte Poolsche *f* 315. — Rogge. 146/2 ℔ Reval *f* 378; 147/2 ℔ Koersche *f* 367. — Lijnzaad. 108 ℔ Koningsberger bij partij *f* 251.

ANTWERPEN, 19 Jan. *Koffij.* Verkocht 700 balen Domingo.

Suiker. Ruwe. In veiling zijn verkocht 1550 kisten blond Havana van fr. 29¾ tot fr. 31¼ vreemde vlag. *Geraffineerd.* Verkocht 200 mille kilo Lompen R G.

Rijst. Van ongepeld Aracan zijn 1200 balen beschadigd in veiling verkocht van fr. 13 tot fr. 18.

Granen. Kalme markt; tot geheimen prijs verkocht eene partij Dantziger Tarwe tot geheimen prijs.

BORDEAUX, 16 Jan. *Voorloop.* 3/6 blijft staande op fr. 200.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 19 Jan. Belg. leen. 2½ pc. 51, 1840, 1842 4½ pc. 91½ — 1852, —; Spanje, 1—3 pc. 19⅝; Binnenl. 3 pc. 38¼, Romeinsche 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 73¼.

PARIJS, 19 Jan. Fransche 3 pc. 69,80; 4½ pc. 98 35; Spanje 3 pc. Binnenl. 37⅝; id. 1 pc. —; Russen 4½ pc. —; Met. 5 pCt. —; Romeinsche Leening 1850 89.

LONDEN, 19 Jan. Consols 91¾ a —; 3 pc. Spanje buitenl. 42 a —; 1 pc. dito 20 a —; Comité-Bewijzen 4½ a —; Passive 4⅝ a —, Rusl. 5 pc. 108½ a —; 4½ pc. dito 91½ a —; Holl. 4 pc. 94 a —; 2½ pc. — a —; Braz. 97 a —; Peru 4½ pc 67½ a —; Gren. uitg. 7 a ; id. werk. 20 a —; 3 pc. Mexiko 23⅛ a —; 4 pc. Portugal 38½ a —; Ecuador 4⅝ a —; Wissel op Amst. — —; Weenen 3/m. — —; Hamburg 3 m. — —.

WEENEN, 19 Jan. Met. 5 pc. 91⅝; id. 4½ pc. 81; Bank-Aktien 1320; Wissel op Londen 12.10; Amst. 105; Parijs 146½; Goud 31½; Zilver 24.

BERLIJN, 19 Jan. 3½ pc. Pruissische Staatsschuld 90; 4½ pc. Rusland —.

HAMBURG, 19 Jan. Spanje 3 pc. binn. 36⅛; id. 1 pc. 17⅞; Sardinië 5 pc. 80½; Wissel op Londen 3/m. —; Amst. —.—; Weenen —.

FRANKFORT, 19 Jan. Met. 5 pc. 72⅛; 3 pc. Spanje binnenl. 38⅝; id. 1 pc. 20 1/16; Wissel op Londen 3/m. —; Parijs —; Amsterdam —.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		19 JAN. 4 uur	gebl.	20 JAN. 4 u.	gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	60⅝	60	60¼	60⅛
Dito Dito	3	72¾	72	72¼	72
Dito Dito	4	90 11/16	90	90 5/16	90
Amortisatie	3½				
Handel-Maatschappij	4½				
Haarlemmermeer	5				
O. I. Leening 1844	4				
Aand. Arnh. Spoorweg	4½		99		
Dito Hollandsche dito					
Obligatien	4½				
Belgie, Certifikaten	2½				
Dito					
Dito *Rothschild*	2½	47⅞	47½		
Frankrijk, Certifikaten	3				
Rusl., bij *Hope en C°.*	5	108½	102⅜	103	102⅝
Dito A°. 1828—1829	5	102⅝	102		
Inschr. op 't Grootboek	6				
Dito Certifikaten	6				
Certifikaten te Hamburg	5				
Negot. 1831 en 1833	5	91½	91		
Negot. 1840	4	86¼	85½	85⅝	
Dito *Stieglitz*	4	85¼	84¾		
Dito Nieuwe	4				
Nieuwe Engelsche	4½	90			
Spanje, Nieuwe 3 pCt. thans	1	20	19⅜	19⅝	
Nieuwe	3				
Binnenlandsche	3	38¼	37⅜	37⅞	37⅞
Cert. Coup. Sp. Com.		4 11/16	4⅝	4 7/16	
Amortisable Schuld		4⅝			
Portugal, te Londen	3	35 5/16	34 13/16	35	34 13/16
Dito Uitgestelde					
Weener Bank	5				
Dito	4				
Metalliek 1816—1852	5	69½	68¼	69	
Dito 1847	2½	35 15/16	35	35¼	
Dito 1851 en 1852	2½	35 15/16	35	35¼	
Dito 1849	5	86¼	85	85¼	85½
Dito Letter B	5	86¼	85	85¼	85½
Aand. *f* 500 bij *Rothsch.*					
Dito 250 dito 1839					
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5				
Polen, Obligatien	4	77			
Aandeelen 1835					
Dito met Loting fl. 500					
Sardinië, te Londen	5				
Denemarken, dito	5				
Peru, dito	4½	63½	63¼		
Grieken, te Londen	5				
Philadelphia, bij *Hope en C°.*	5				
Dito te Londen	6				
Dito Bank		3 1/16	3 11/16	3⅝	
Louisiana, te Londen	5				
Brazilië, te Londen 1824	5				
Dito 1843	5				
Grenada, dito à £ 100	2½				
Dito Uitgestelde		6⅞	6 11/16	6⅞	
Ecuador					
Mexiko, te Londen £ 100	3		22⅜		
Dito Onbepaalde	3	22 7/16	22¼	22½	22 5/16
Venezuela, te Londen	3½				
Dito Uitgestelde	1				

Verkooporders en voortdurende lager afkomende buitenl. koersen, veroorzaakte heden in de prijzen wederom eene algemeene achteruitgang, bedragende voor Hollandsche fondsen ⅛ pCt., voor Oostenrijksche bijna 1 pCt. en voor de overige ruim ⅛ pCt.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 55⅞	Liverno	2/m.	*f* 38⅝
»	zigt	» 55¾	Napels	»	» 81½
Bordeaux	2/m.	» 55⅞	Petersburg	»	» 1.84
»	2/m.	» 55⅞	Weenen	6/w.	» 29
Madrid	»	» 242	Augsburg	»	» 35⅝
Cadix	»	» 242	Frankfort	»	» 98¾
Seville	»	» 239	»	»	» 98⅝
Bilbao	»	» 240	Hamburg	2/m.	» 35 7/16
Lissabon	»	» 41	»	zigt	» 35 7/16
Porto	»	» 40½	Londen		» 11,55
Genua	2/m.	» 45⅞	»	zigt	» 11,65
			Rotterdam		

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN

Metalliek	*f* 23,45 a 50	Pruissische	*f* 3¼ —
Napelsche	25,20 —	Spaansche	2,44 —
Div. in £St.	11,57½ —	Hamb. Russ.	—
Eng. Russen	—	Russ. in Z. R.	36¼ —
Fransche	55½ —	» Pap.	10¼ —
Belgische	55½ —	Pools. in Fl	27¼ —

Portugeesche *f* 11,52½. Buitenl. Spaansche *f* 11,67½.

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à *f* 10 per Stuk	*f*	9,65	à	9,75
Oude Gerande Dukaten	»	5,60	»	5,70
Wigtige Souvereinen	»	11,60	»	11,75
» Pistolen	»	9,55	»	9,70
Stukken van 20 Francs	»	9,30	»	9,45

Baren Goud en Specien à *f* 1442,60 per Ned. Gf. à 10 pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters per Stuk	*f*	2,55	à	2,60
Stukken van 5 Francs	»	2,33	»	2,36
Brabandsche Kroonen	»	2,65	»	2,70
Fransche	»	2,70	»	2,75
Pruissische Daalders	»	1,74	»	1,77
Zilver 1000 à 980	»	*f* —	à	—
» 900 » 700	»	104,20	»	104,70

SCHEEPSTIJDINGEN.

BE WICK, 16 Jan. Het schip Louise Sophie, Kapt. P. T. Hollander, 116 dagen reis medeende van Archangel naar Rotterdam, is alhier met gebrek aan proviand binnengeloopen; het volk had zich de laatste 36 dagen met rogge en koffij moeten voeden.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 19 Jan. P. J. Kerkhoven, Doggersbank, Batavia.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 16en Dec. op 14°. 10' N. Br., 28° 38' W. L. Everdina Elisabeth, kapt. C. J. Tronjer, v. Batavia n. Rotterd.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BATAVIA, Doggersbank, P. J. Kerkhoven 5694 b. Koffij, 1831 kann. Suiker, 1073 sch. Tin, 574 v. Noten, 169 f. Foelie, 2 k. Notenzeep, 3469 b. Bindrottingen, N. H. M.

— BATAVIA, Nehalenia, L. Staal q. q. 700 b. Koffij, 2006 kann. Suiker, 974 sch. Tin 5865 b. Bindrottingen, N. H. M.

AKYAB, Tweeling Zusters, W. P. Carat 5000 b. Rijst. Bunge & Comp.

SURINAME, Antonie en Eugénie, C. Meijer: 99 v. Suiker, T. van Schaak: 104 v. dito, C. J. F. van der Schrieck: 40 v. dito, A. Campbell en Comp. te Rotterdam: 30 v. dito, C. E. Smit: 27 v. dito, P. Poel en Zoon: 21 v. dito, Frasinet en van Dirk: 53 b. Katoen, Insinger en Comp.: 20 b. dito, J. D. Altmann: 2 b. dito, G. C. Bosch Reitz: 209 v. Suiker, Order.

BALTIMORE, Isabella, G. Jones, 336 v. Tabak, van Eeghen en Comp., 287 v. dito, J. A. Kluijtenaar, 89 v. dito, Kreglinger en Comp., 50 v. dito, van Baggen Parker en Comp. 36 v. dito, en 600 v. Meel, P. Th. Becker, 200 v. dito, Pool en Thurot, 400 b. Katoen, 30 Gildemeester en Comp. [illegible] Duigin, Kreglinger en Comp., 15 v. Tabak, Order.

ROTTERDAM.

BATAVIA, Neerlandsch Koningin, E. Vonk: 10001 b. Koffij, 389 z. Peper, Sitcsch. Tin, 4356 b. Bindrottingen, N. H. M.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 20 Januarij in lading naar:

Manheim	A. Banduin, Urania.
Ludwighaven, Manheim & Heilbron.	J. B. Hanlein, Delphin.
Dusseldorp	A. Grenshatiser, Erbherzog Johan.

Rijnhoogte. KEULEN 18 Jan. 5 vt. 6½ dm.

BOEKBEOORDEELING.

Volks-almanak voor Nederlandsche Katholieken in het jaar des Heeren 1854. *Bijeengebragt door* JOS. ALB. ALBERDINGK THIJM en H. J. C. VAN NOUHUYS. *Te Amsterdam bij* C. L. VAN LANGENHUYSEN.

I.

Wanneer men dezen Almanak in handen neemt en, door het schoone woord »aan de lezers" in eene vriendelijke stemming gebragt, zijn oog gaan laat over de onmiddellijk volgende bladzijden, waarboven geschreven staat: *de Kerk der Nederlanden*, dan gevoelt het bereids ontvankelijke gemoed zich wonderlijk getroffen door een mengeling van aandoeningen en onwillekeurig komt u weder deze treffende plaats uit het *Beknopt woord* van den heer Broere voor den geest:

»Dit staat vast, dat een regt, 't welk zoo zacht en langzaam is verkregen, zoo is voortgegroeid uit den diepen, omgeploegden en nog eens omgeploegden vaderlandschen grond, zoo door den arbeid onzer vroegere geschiedenis is voorbereid, en onzer latere is tot stand gebragt, kan wijken omdat het zoo levend is, maar niet zwichten omdat het zoo krachtig is, en slechts daarom voor een oogenblik wijkt, om des te grootere zegepraal over alle beletselen te behalen. Eene waarachtig bestaande zedelijke of geestelijke kracht wordt versmaad door het onverstand om die zachtheid die hare grootheid bewijst, en om eenen mogelijken tegenstand, die haar slechts opwekt en sterker doet werken. Door vervolging heeft het geloof van den H. Willibrordus hier wortel gevat, en door vervolging is het hier verlevendigd. Slechts de tronk bleef er over van dien ouden boom, en strekte met zijne halve, afgeknotte armen aan den voorbijganger ten spot. De een lachte, de ander schudde het hoofd, niemand was er zoo verachtelijk, of hij wierp nog een blik zijner verachting op hem neer. Maar o! die boom had wortelen, had eeuwen lang wortelen ge-

schoten in den grond, en terwijl zij gedrenkt werden van Gods milden regen, schoot Diens levenwekkende zon hare stralen over hem heen. Nieuwe jeugdige loten sproten aanstonds van alle zijden uit. Vergeefs riepen zijne schenders: boom, gij zult niet groeijen! en vingen op nieuw hunne mishandeling aan. De regen bleef vallen; de zon bleef schijnen; de boom groeide altoos en onophoudelijk voort, bij ieder getijde, bij nacht en bij dag, tegen het snoeimes in, tot zoo lang, dat men den arbeid opgaf en hem al spottende verliet. Daar schoten in levendige bogten zijne takken omhoog, daar openbaarde zich wat er werkte in den hemel, en wat er verborgen zat in den grond, ja, daar staat hij eindelijk en wuift zijne kruinen dien wijden hemel te gemoet, liefelijk en vreedzaam door zich zelven gekroond!"

Heerlijke woorden die wij niet genoeg ter harte kunnen nemen en overpeinzen. De gedachte er in uitgedrukt zweeft niet meer voor ons heen in de omtrekken van een even juist gegrepen als keurig uitgewerkt beeld, maar ze staat voor ons in een levend, historiesch-ontwikkeld, alom aanschouwbaar en tastbaar geworden feit: *de Kerk der Nederlanden.* Zij, de eeuwen lang ontbladerde en om zijn bladerlooheid zoo fel en wreed bespotten boom vertoont zich weder in vollen bloei voor aller verwonderde oogen.

De bladzijden, waarop wij zoo even doelden, beschrijven ons dien bloei, maar zonder ophef, zonder zwier van uitgezochte woorden, op de eenvoudigst mogelijke wijze in een reeks namen, zoowel van gewesten als van personen. Wij achten die namenreeks de kostbaarste en uitnemendste bijdrage, opgenomen in dezen Almanak. Is er iemand der inzenders van zoovele stukken als er volgen, die ons deswege van partijdigheid zal beschuldigen, of aanklagen wegens vooringenomenheid? Men behoeft slechts een weinig in te denken wat opoffering en inspanning het al gekost heeft om deze namen, gelijk zij thans daar staan, te heroveren, men behoeft zich slechts te herinneren onder wat onstuimige zeeën van verdrukking en ongeregtigheid geslachten bij geslachten zijn moeten doorgaan, alvorens ons het geluk mogt te beurt vallen in het bezit te geraken eener bijdrage als wij thans begroeten, en er zal zekerlijk niemand gevonden worden, of hij voelt zijn hart warmer slaan en zijn geest verruimt bij den aanblik dier enkele woorden: *de Kerk der Nederlanden.*

De ruimte ontbreekt ons, om ook maar oppervlakkig de diepe beteekenis en den ganschen rijkdom na te gaan van dat opschrift, 'twelk niet slechts het tegenwoordige, maar te gelijk het verst verleden en de verwijderde toekomst omvat houdt.

De eerstgenoemde [illegible] van dezen *Volks-Almanak*, de Heer Alberdingk Thijm, werd door eene gelukkige gedachte bezield, door in zijn artikel *de Bisdommen*, ons terug te voeren naar het verleden, naar de dagen van de vestiging en uitbreiding des Christendoms hier te lande, door zendelingen van den Roomschen Stoel. Nu vooral toch, na de wederoprigting der Bisdommen waartegen zoo veel wrevel en onverstand zich heeft losgelaten, kwam het te pas »een blik te slaan op de verschillende plaatsen, wier namen ter aanduiding strekten van de verschillende Bisdommen, om de lezers te doen opmerken met hoeveel wijsheid ze zijn gekozen en hoe dierbaar zij aan het hart moeten zijn van elken Nederlandsche Katholiek, ja, wij zouden bijna durven zeggen, van elken Christen Nederlander."

Zoo iemand dan was zeker de auteur, en door de veelzijdige bugzaamheid van zijn talent, en door de grondige studie onzer oudere historie, bij uitnemendheid de man, om een onderwerp, zoo rijk en belangwekkend als het zijne, met vrucht ter bereiking van het voorgestelde doel te behandelen. In lieflijken vorm en toon geeft hij ons, dan ook in het kort en achtervolgens, de hoofdomtrekken van de vroegere geschiedenis der op nieuw bevestigde Bisdommen van *Roermond*, *Breda*, *'s Hertogenbosch*, *Haarlem* en *Utrecht*, die thans te zamen de welgeordende Kerk der Nederlanden uitmaken, die eene afdeeling van het groote ligchaam dier H. Kerk is, welke verspreid over de gansche aarde, in Rome haar vast middenpunt en in den Paus haar zigtbaar alles bezielend en alles behoedend Opperhoofd erkent.

De schrijver wijst in zijne korte schets overtuigend aan, hoe aan elk der gewesten waar thans de Bisschopzetels weder zijn opgerigt, zich bij voorkeur de treffendste herinneringen verbinden, »die den katholieken Nederlander gedeeltelijk ziet, die hem, in 't geheel, belangrijk zullen blijven," hetzij als gedachtenis aan de vroegste Evangelie-prediking en de geregelde katholieke kerkordening in deze landen, hetzij als herinnering aan personen en gebeurtenissen, die buiten de Kerk, een anderen invloed op dezen bodem hebben uitgeoefend. Bepaaldelijk valt zulks in het oog bij het vorstelijk Breda, de oudste bezitting der Heeren van Nassau in ons vaderland; en »geen man van goeden smaak" zal het met den schrijver »ongepast vinden, dat hij den glans van wereldlijke overheid, die, in de oogen des geschiedminnaars, de vesten van Breda steeds blijft omstralen, zich thans de zachten luister voegt, die afzweeft van den Bisschops-zetel."

De waarde van het door ons genoemde opstel werdt zeker in geene geringe mate verhoogd door de eigen taal der groote evangelie-verkondigers en belijders, waarmede de heer Alberdingk zijn verhaal heeft weten te doorweven. Die taal is in hare hooge eenvoudigheid, de ongekunstelde uitdrukking, de getrouwe afspiegeling van hun geloof, van hun trouw, van hun moed. Zij is meer nog dan dit, want zij geeft ons de geloofbelijdenis dier oude eeuwen, gelijk zij nog op dit oogenblik door de gansche Katholieke Kerk wordt herhaald. Gaarne zeggen wij het den auteur na, als hij na de mededeeling van fragmenten uit een schrijven van de abdisse Bugge aan den H. Bonifacius, zoo naar waarheid schrijft:

»Hoe zoet is het eener christenharte, die, bij het lezen van dezen voor twaalf eeuwen geschreven brief, dien begrijpt en waardeert, even als of hij de dagteekening van gisteren draagt, en aan onzen Joannes, of onzen Franciscus Jacobus, in plaats van onzen Bonifacius, zaligergedachtenisse, gericht was."

Overbekend zijn de versregels van onzen Bilderdijk:

In 't verleden
Ligt het Heden
In het *Nu* wat worden zal.

In de herstelling der Katholieke Kerkordening op hare aloude fondamenten vinden wij de door den dichter uitgesproken waarheid, volkomen bevestigd. Op meer dan eene plaats heeft men een luid geschrei aangeheven, juist tegen die bevestiging op den vroegeren grondslag, alsof een soort van instinkt den vijandigen tegenstander het ingaf, dat de kracht van het heden zich wel voornamelijk uit de diepte van het verleden ontwikkelde. En zoo is het.

In het opstel van der *Bisdommen*wording hier te lande, wordt dit regt duidelijk gemaakt, en komt het onwederlegbaar uit, dat een meer dan menschelijke wijsheid heeft voorgezeten, toen zij op nieuw geordend en gevestigd zijn geworden.

PUBLIEKE VERKOOPING VAN HUIZEN IN HET O. Z. HEEREN-LOGEMENT.

Op Maandag 23 Januarij, 's avonds ten vijf ure.

1. Een Huis, Achterhuis en Erve, Bloemmarkt, F 118.
2. Een Huis en Erve, Heerengracht, LL 139.
3. Een Huis, Achterhuis en Erve, Bloemgracht, MM 46.
4. Een Huis, Tuin en Erve, Leidsche Gracht JJ 36.
5. Een Huis, Malagapleintje bij de Hollandsche ...ege, HH 58.

Advertentiën.

(3648) Heden overleed in een-en-tachtigjarigen ouderdom mijn dierbare Echtgenoot, de Heer WILLIBRORDUS VAN DER LUGT.

ROTTERDAM, 18 Januarij 1854.

WED. W. VAN DER LUGT, JANSSENS.

Men vraagt in eene **Handelszaak** een **JONG MENSCH**, als ***Leerling***, om spoedig na verkregene kennis, **DEELGENOOT** te kunnen worden; die eenigzins met het Koloniale Vak bekend is, en eene goede hand schrijft, zal bijzonder in aanmerking komen; verders wordt verlangd een bewijs van goed zedelijk gedrag. Men adressere zich onder Lt. A. V. M. *franco* aan het Bureau dezer Courant. (3642)

(3641) In *Gelderland* op een groot mooi dorp, biedt men eene nette gelegenheid aan voor 1 of 2 fatsoenlijke **R. C. Menschen**, kost en inwoning voor *f* **2.50** of **3** Gulden per week, op een net Buitentje. Nader informatie onder Letter A. B. bij den Uitgever dezer Courant.

Magazijn van Linnens.

De ondergeteekende verwittigt zijne geëerde Begunstigers, dat hij nog een schoonen voorraad heeft van best **Vlaamsche Linnens**, 5/4—6/4 breed, welke onder fabrijksprijs worden uitverkocht. **Linnens**, die nog om het woord *echt* zijn en niet Machinaal, — alle **Handgespin**, waarbij nog eene partij fijne Overzeesche **Linnens**, en echt garen Haarlemmer is, welke ook onder fabrijksprijs worden uitverkocht. Diegenen welke zich van goed Linnen willen voorzien, verzoeke bij de ondergeteekende.

J. A. HARMSEN.
Oude Firma,
J. F. PAPE.

Prinsengracht bij de Roozengracht, EE, 662.

(3640) Op Maandag den 6den Februarij en Woensdag den 8sten daaraanvolgende, zal er te Amersfoort in het Lokaal ***Amicitia***, door eenige **Liefhebbers**, een **TOONEELVOORSTELLING** gegeven worden, ten behoeve der armen der Conferentie van den *H. Vincentius à Paulo*, daar ter stede gevestigd. De deelneming tot nu toe ondervonden, is groot.

Entreekaartjes zijn te bekomen bij den heer J. P. BRUNING, Boekhandelaar te Amersfoort.

G. L. VAN LANGENHUYSEN berigt aan zijne geëerde Begunstigers en aan den Boekhandel, dat door hem van den Uitgever D. N. VAN KAMPEN is aangekocht het fonds van het Werk, getiteld:

OUD-NEDERLANDSCHE VERHALEN,

UIT DEN KRING DER GEDIGHTEN AAN KAREL DEN GROOTEN GEWIJD,

bekend onder den naam van

KAROLINGISCHE VERHALEN.

In nieuwer form overgebracht door Jos. ALB. ALBERDINGK THIJM. Een boekdeel in gr. 8°. van XIV en 368 bladz. fraai gedrukt met 4 platen van EDUARD DUJARDIN, en met goud gedrukten voortitel.

De prijs van de nog voorhanden exemplaren dezes werks, dat in 1851 is uitgegeven, was *f* 3.90 en is thans gebragt op *f* 1.25.

De tegenwoordige Uitgever twijfelt niet, dat de buitengewoon lage [illegible] waar werk nu verkrijgbaar kan stellen, alle hoogschatters van vaderlandsche letterkunde en lectuur, die nog niet in het bezit er van zijn, zal aansporen en hunne bibliotheek mede te verrijken. De Verhalen zijn *Carel en Elegast.* — *De Vier Heemskinderen.* — *Willem van Oranje.* — *Floris en Blancefloer*, voorafgegaan van geschied- en letterkundige Inleidingen. Dit boek is ook zeer geschikt voor LEESGEZELSCHAPPEN.

Salles d'Asile pour l'Enfance.

COLLECTIONS D'IMAGES, INSTRUCTIVES ET AMUSANTES.

ANIMAUX DOMESTIQUES	10	images
ANIMAUX SAUVAGES	[illegible]	"
HISTOIRE DE [illegible]	12	"
RÉCITS MORAUX	18	"

Pour chaque collection se trouve un Livre d'Explication.
En vente chez C. L. VAN LANGENHUYSEN, Libraire à Amsterdam.

(3640) Bij C. VAN DER POST JR., te *Utrecht*, en verder alom te bekomen:

GESCHIEDENIS DER KRUISTOGTEN.

DOOR

J. SPORSCHILL.

In 2 Dln. met 12 STAALPLATEN en eene Kaart.

à *f* 4.80 in plaats van *f* 9.00.

Deze zoo belangrijke Geschiedenis der krijgshaftige Volksverhuizing uit het *Westen* naar het *Oosten*, en van den strijd der *Christenen* tegen de *Saracenen*, die het Kruis met voeten traden, vindt men hier zoo getrouw als sierlijk medegedeeld. De zoo rijken Inhoud wordt nog opgeluisterd met 12 keurige gravures, ieder op zich zelve een meesterstuk, voorstellende:

Paus URBANUS *te Clermont.* — *Bestorming van Jerusalem.* — *Krooning van Koning* BOUDEWIJN I. — *Koning* LODEWIJK *bij Laodicea.* — *Keizer* MANUEL *als Wondarts.* — *Ontwijding van het* HEILIGE KRUIS. — *Barbarossa's Ondergang.* — RICHARD LEEUWENHART. — *Kruistogt der Kinderen.* — *Intogt te Damiate.* — *Pelgrimwijding van* LODEWIJK *den Heilige.* — *Patriarch* NICOLAAS.

Voorzeker nimmer werd eenig werk, de keurige en kostbare uitvoering in aanmerking genomen, zoo goedkoop aangeboden.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.